

Dipsacus (Štětka)

čeleď: Dipsacaceae

Roste v Evropě, mírném pásu Asie a v severní Africe. Dorůstá výšky 1 - 1,25m. Stonky jsou ostnitě. Listy jsou vstřícné, drsné, mohou být štětinatě ochlupené, dlouhé 20 - 40cm při šířce 3 - 6cm. U stonku vytváří kalíšek do kterého štětka shromažďuje ranní rosu. Kvete ve vejčitých strboulech opatřenými ostnitými listeny, vlastní květy jsou malé, bílé, růžové anebo fialové a postupně rozkvétají od spodních pater. U nás se vyskytuje druh *D. sativus*, *D. fullonum* a *D. laciniatus*.

Vyhovuje ji dobře propustná půda se středním obsahem živin, plné slunce anebo částečný polostín.

Množí se semeny.

Dipsacus acaulis

synonyma: *D. eremocephalus*

Dipsacus asper

Dipsacus atratus

synonyma: *Virga atrata*

Dipsacus cephalarioides

Dipsacus chinensis

Patří mezi dvouletky. Kvete sytě červenými květy se střapečky na koncích okvětních lístků.

Množí se semeny.

Dipsacus comosus

oblasti: Andalusie

Dorůstá výšky 1,5 (i 2,3)m. Listy vytvářejí přízemní růžici. Květenství je dlouhé 3 - 6 (i 7,5)cm, široké 3 - 4 (i 6)cm a květy mají korunu délky 1,1 - 1,5cm.

Dipsacus cyanocapitatus

Dipsacus daliensis

synonyma: *D. daliensis* var. *multifidus*

Dipsacus dipsacoides

synonyma: Cephalaria dipsacoides, D. azureus

oblasti: Kazachstán, Ťan-šan

Dipsacus ferox

synonyma: D. bulgaricus

oblasti: Itálie

Patří mezi endemity Itálie.

Dipsacus fullonum (Štětka planá)

synonyma: D. arcimuscii, D. botteri, D. carminatorius, D. divaricatus, D. fullonum f. ternatus, D. fullonum var. sylvestris, D. horridus, D. meyeri, D. mirabilis, D. morisonii, D. orsini, D. palustris, D. purpurascens, D. silvester, D. sinuatus, D. sylvestris, D. sylvestris f. albidus, D. vulgaris

oblasti: Alabama, Andalusie, Arizona, Arkansas, Britská Kolumbie, Connecticut, Česká republika, Dalmácie, Delaware, Idaho, Illinois, Indiana, Iowa, Irsko, Itálie, Jižní Dakota, Kalifornie, Kansas, Katalánsko, Kentucky, Kolorado, Maryland, Massachusetts, Michigan, Mississippi, Missouri, Montana, Nebraska, Německo, Nevada, New Hampshire, New Jersey, New York, Nové Mexiko, Ohio, Oklahoma, Ontario, Oregon, Pennsylvania, Quebec, Rhode Island, Severní Karolína, Středozemí, Švýcarsko, Tennessee, Texas, Utah, Vermont, Virginie, Washington, Wisconsin, Wyoming, Západní Virginie

Roste v Evropě a západní Asii jako dvouletka. Dorůstá výšky 0,7 - 1,5 (i 2)m. Lodyha je větvená a ostnitá. Prvním rokem vytváří pouze přízemní listovou růžici z obvejčitých krátce řapíkatých listů s vroubkovaným okrajem. V druhém roce teprve roste do výšky se vstřícnými až 35cm dlouhými listy a mohou být na řídce ostnité. Kvete v 3 - 11cm dlouhých a 2,5 - 6cm širokých válcovitých strboulech světlefialovými květy s korunou délky (1,1 -) 1,2 - 1,5 (i 1,6)cm, listeny jsou špičaté, mírně zahnuté a ostnité. Plodem je světlehnědá nažka délky 4 - 5mm. Existují vnitrodruhové taxony:

- subsp. fullonum (Štětka planá pravá)
- subsp. sativus

Vyhovují mu okraje cest, křoviny, skládky, atp.

Množí se semeny.

Dipsacus gmelinii

oblasti: Kazachstán

Dipsacus inermis

synonyma: Cephalaria cachemirica, D. asper, D. asperoides, D. asperoides var. emeiensis, D. atropurpureus, D. auriculatus, D. ensiensis, D. fulingensis, D. inermis var. mitis, D. lijigensis, D. lushanensis, D. mitis, D. roylei, D. simaoensis, D. tianmuensis

oblasti: Pákistán

Dipsacus japonica (Štětka japonská)

Dipsacus japonicus

Dipsacus kangdingensis

Dipsacus laciniatus (Štětka laločnatá)

synonyma: D. microcephalus, D. pseudosylvestris

oblasti: Česká republika, Illinois, Indiana, Iowa, Írán, J Evropa, Kansas, Kentucky, Kolorado, Maryland, Massachusetts, Michigan, Minnesota, Missouri, Nebraska, Německo, New Jersey, New York, Ohio, Ontario, Oregon, Pennsylvania, Polsko, Švýcarsko, Virginie, Wisconsin, Západní Virginie

Pochází z jižní a střední Evropy. Patří mezi dvouletky. Dorůstá výšky 0,5 - 1,5 (i 2)m. Lodyha je v horní části větvená. Prvním rokem vytváří přízemní růžici z peřenolaločnatých či peřenosečných listů. Kvete bílými květy v až 7cm strboulech. Plodem je světlá šedohnědá nažka délky 4 - 5mm. Patří mezi chráněné druhy C2.

Vyhovují ji okraje cest, náspy, hráze, skládky, atp.

Množí se semeny.

Dipsacus leschenaultii

Dipsacus lijiangensis

Dipsacus narcisseanus

Dipsacus pilosus

synonyma: Acaenops pilosus, Acaenops vulgaris, Cephalaria appendiculata, Cephalaria pilosa, Dipsacella pilosa, Dipsacella setigera, D. elongatus, D. minor, Galedragon pilosus, Virga pilosa

oblasti: Írán, Itálie, Katalánsko, Polsko, Švýcarsko

Dipsacus pinnatifidus

synonyma: D. appendiculatus, D. bequaertii, D. kigesiensis, D. schimperii

Dipsacus sativus (Štětka soukenická)

synonyma: D. fullonum, D. fullonum var. sativus

oblasti: Andalusie, Francie, Írán, Kavkaz, Německo, New York, Ohio, Oregon, Pákistán, Pennsylvania, Rusko, Virginie

Roste v jihozápadní Evropě jako dvouletka. Dorůstá výšky 0,5 - 1,5 (i 2)m. Lodyžní listy jsou široce kopinaté. Kvete růžovými nebo světlefialovými květy v květenství délky (2,5 -) 4 - 4,5 (i 8,5)cm, šířky 1,9 - 3,8cm, listeny jsou čárkovité, dlouhé 1,6 - 6cm a koruna má délku 0,8 - 1,05cm. Plevy strboulu se špičkou jsou nazpět zahnuté.

Dipsacus setosus

Dipsacus strigosus (Štětka větší)

synonyma: Virga strigosa

oblasti: Írán, Kavkaz, Německo

Dipsacus sylvestris (Štětka lesní)

oblasti: Polsko

Pochází z Evropy. Patří mezi dvouletky. Prvním rokem vytváří pouze listovou růžici. Stonek dorůstající výšky až 2m začíná růst až 2. rokem. Vstřícné přisedlé listy mají vroubkovaný (i ostnitý) okraj podél stonku vytvářejí trychtýřky zadržující vodu. Málo známé je, že tyto nádržky slouží k lapání hmyzu, který se zde utopí, protože se nedokáže osvobodit na hladkých listech. Listy pak následně rozložené tělo vstřebají. Kvete modrorůstovými květy ve stroboulech.

Vyhovuje ji plné slunce a půda (i kamenitá) bohatá na vápno. Např. okraje cest, rumiště, okraje lesů, atp.

Množí se semeny.

Dipsacus valsecchii

oblasti: Itálie

Patří mezi endemity Itálie.

Dipsacus walkeri

Dipsacus xinjiangensis

Dipsacus yulongensis

Další informace:

<http://botanika.wendys.cz/kytky/K471.php>

<http://botany.cz/cs/dipsacus-fullonum/>

<http://encyklopedie.seznam.cz/heslo/101007-stetka>

<https://www.rostliny.net/>